

[1] Να βρεθεί ο αριθμός των ατόμων του αέρα σε ένα κυβικό μικρόμετρο (κανονικές συνθήκες και ιδανική συμπεριφορά) ($T=300\text{ K}$ και $P=1\text{ atm}$) ($1\text{ atm}=1.01\times 10^5\text{ N/m}^2=1.01\times 10^5\text{ Pa}$).

[2] Να υπολογισθεί η απόσταση των ατόμων ενός ιδανικού αερίου σε κανονικές συνθήκες ($T=300\text{ K}$ και $P=1\text{ atm}$) ($1\text{ atm}=1.01\times 10^5\text{ N/m}^2=1.01\times 10^5\text{ Pa}$).

[3] Να βρεθεί η μέση ελεύθερη διαδρομή μορίων οξυγόνου σε κανονικές συνθήκες θερμοκρασίας ($T=300\text{ K}$) και πίεσης ($P=1\text{ atm}$) και ιδανική συμπεριφορά (μοριακή διάμετρος= $2.9\text{ \AA}$) ($1\text{ atm}=1.01\times 10^5\text{ N/m}^2=1.01\times 10^5\text{ Pa}$).

[4] Στον παρακάτω πίνακα η πρώτη σειρά δίνει την πίεση ενός αερίου σε θερμόμετρο αερίου σταθερού όγκου όταν το αέριο περιβάλλεται από μια συσκευή νερού στο τριπλό σημείο. Η δεύτερη σειρά δίνει την πίεση του ίδιου αερίου όταν το θερμόμετρο αερίου σταθερού όγκου περιβάλλει ένα υλικό άγνωστης θερμοκρασίας. Υπολογίστε τη θερμοκρασία ιδανικού αερίου T του υλικού.

P_{TP} (kPa): 133.32 99.992 66.661 33.331

P (kPa): 204.69 153.54 102.37 51.190

(Σεπτέμβριος 2006)

[5] Να υπολογίσετε το συντελεστή θερμικής διαστολής όγκου β και την ισόθερμη συμπιεστότητα κ_T για (i) ιδανικό αέριο, (ii) πραγματικό αέριο.

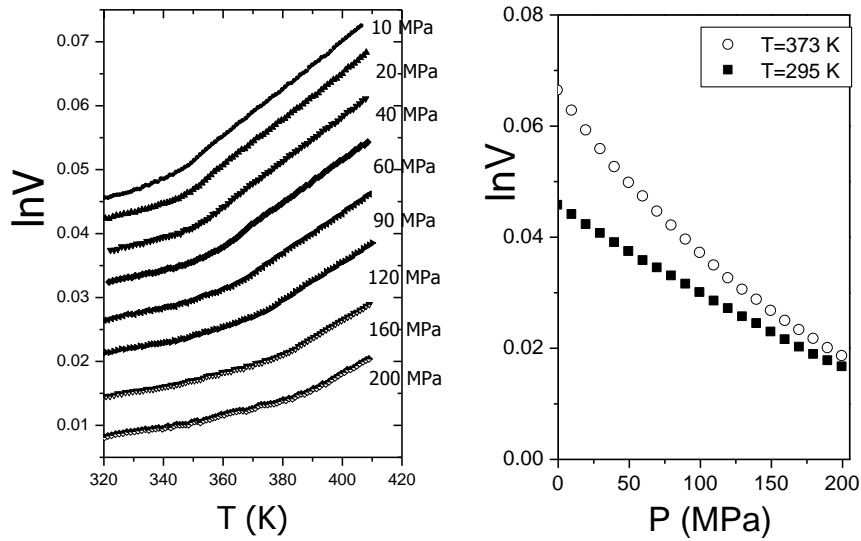
[6] Να επαληθευθεί η εξίσωση του Euler για (i) ιδανικό αέριο, (ii) πραγματικό αέριο

[7] Η ισόθερμη συμπιεστότητα ενός αερίου βρέθηκε ότι ισούται με $\kappa_T=3/P$, ενώ ο συντελεστής θερμικής διαστολής όγκου $\beta=2/T$. Να βρεθεί η καταστατική εξίσωση του αερίου.

[8] Τα παρακάτω διαγράμματα δίνουν την εξάρτηση του λογαρίθμου του γραμμομοριακού όγκου ενός υλικού από τη θερμοκρασία και την πίεση.

(α) Να υπολογισθεί ο συντελεστής θερμικής διαστολής του υλικού (i) για πίεση $P=10\text{ MPa}$ για την περιοχή θερμοκρασιών $320<T<340\text{ K}$ καθώς και για την περιοχή θερμοκρασιών $360<T<400\text{ K}$ και (ii) για πίεση $P=120\text{ MPa}$ για την περιοχή θερμοκρασιών $320<T<340\text{ K}$ καθώς και για την περιοχή θερμοκρασιών $380<T<400\text{ K}$.

(β) Να υπολογισθεί ο συντελεστής ισόθερμης συμπιεστότητας στις θερμοκρασίες 373 K και 295 K . **(Σεπτέμβριος 2004)**

[9] (i) Ένα κομμάτι χαλκού βρίσκεται σε ατμοσφαιρική πίεση και σε θερμοκρασία 5°C υπό σταθερό όγκο. Αν η θερμοκρασία του αυξηθεί σε 10°C να βρεθεί η τελική πίεση.

(ii) αν η μέγιστη πίεση που μπορούμε να εφαρμόσουμε στο σύστημα είναι 1000atm να βρεθεί η μέγιστη θερμοκρασία που μπορεί να επιτευχθεί.

Παραδοχή: ο συντελεστής θερμικής διαστολής και ο συντελεστής ισόθερμης συμπίεστικότητας παραμένουν σταθεροί κατά τη διάρκεια του πειράματος με τιμές $5 \times 10^{-5} \text{K}^{-1}$ και $\kappa_T = 7 \times 10^{-7} \text{atm}^{-1}$ αντίστοιχα.

($1\text{atm} = 1.01 \times 10^5 \text{N/m}^2 = 1.01 \times 10^5 \text{Pa}$).

[10] 50 cm^3 χαλκού συμπιέζονται με πρόσθετη πίεση 100 atm και ταυτόχρονα η θερμοκρασία αυξάνει κατά 5 K . Να βρεθεί ο τελικός όγκος με την παραδοχή ότι ο συντελεστής θερμικής διαστολής και ο συντελεστής ισόθερμης συμπίεστικότητας παραμένουν σταθεροί κατά τη διάρκεια του πειράματος και ίσοι με $5 \times 10^{-5} \text{K}^{-1}$ και $\kappa_T = 7 \times 10^{-7} \text{atm}^{-1}$ αντίστοιχα.

($1\text{atm} = 1.01 \times 10^5 \text{N/m}^2 = 1.01 \times 10^5 \text{Pa}$).

[11] Ένα σύρμα υπόκειται σε απειροελάχιστη μεταβολή από μια αρχική κατάσταση θερμοδυναμικής ισορροπίας σε μια τελική κατάσταση θερμοδυναμικής ισορροπίας. Αποδείξτε ότι:

(i) η μεταβολή της τάσης δίνεται από τη σχέση:

$$dF = -aAYdT + \frac{AY}{L}dL$$

(ii) ένα σύρμα Ni διατομής 0.0085 cm^2 υπό τάση 20 N και σε θερμοκρασία 20°C τεντώνεται μεταξύ δυο σταθερών σημείων σε απόσταση 1 m (θεωρήστε το μήκος σταθερό). Αν η θερμοκρασία ελαττωθεί στους 8°C να βρεθεί η τελική τιμή της τάσης με την παραδοχή ότι a και Y παραμένουν σταθερά κατά τη διάρκεια του πειράματος και ίσα με $1.33 \times 10^{-5} \text{ K}^{-1}$ και $2.1 \times 10^6 \text{ Pa}$, αντίστοιχα.

[12] Η καταστατική εξίσωση ενός ελαστικού σύρματος δίνεται από τη σχέση:

$$F = KT \left(\frac{L}{L_0} - \frac{L_0^2}{L^2} \right)$$

όπου K είναι μια σταθερά και L_0 είναι το μήκος του υπό αδιατάρακτες συνθήκες (το οποίο είναι συνάρτηση μόνο της θερμοκρασίας).

(i) Δείξτε ότι το ισόθερμο μέτρο του Young (Y) δίνεται από τη σχέση:

$$Y = \frac{F}{A} + \frac{3KTL_0^2}{AL^2}$$

(A είναι το εμβαδόν της διατομής του σύρματος) και για μηδενική τάση από τη σχέση:

$$Y_0 = \frac{3KT}{A}$$

(ii) Δείξτε ότι ο γραμμικός συντελεστής διαστολής (α) δίνεται από τη σχέση:

$$\alpha = \alpha_0 - \frac{F}{AYT}$$

όπου α_0 είναι ο γραμμικός συντελεστής θερμικής διαστολής υπό αδιατάρακτες συνθήκες.

(iii) Υπολογίστε το έργο (W) που απαιτείται για την έκταση του σύρματος από $L=L_0$ σε $L=2L_0$ αντιστρεπτά και ισόθερμα.

(iv) Ένα ελαστικό (π.χ. καουτσούκ) έχει τεντωθεί σε τελικό μήκος $L=2L_0$. Αν $T=300$ K, $A=1 \times 10^{-6}$ m², $\alpha_0=5 \times 10^{-4}$ K⁻¹, $K=1.33 \times 10^{-2}$ N/K υπολογίστε τα μεγέθη: F , Y , α και W .
(Σεπτέμβριος 2003)

[13] Η επιφανειακή τάση του νερού (σε dyn/cm) μεταβάλλεται με τη θερμοκρασία θ (σε °C) σύμφωνα με την εμπειρική σχέση

$$\gamma = 75.796 - 0.145\theta - 0.00024\theta^2$$

Να παραστήσετε γραφικά την παραπάνω συνάρτηση και να υπολογίσετε τη μεταβολή της επιφανειακής τάσης με τη θερμοκρασία στους 10⁰ και 60⁰C.

[14] Η επιφανειακή τάση του υγρού ⁴He στη περιοχή θερμοκρασιών από 5.2 έως 2.2 K δίνεται από τη σχέση:

$$\gamma = 0.05 \frac{N}{m} \left(1 - \frac{T}{5.2K} \right)$$

Να παραστήσετε γραφικά την παραπάνω συνάρτηση.

[15] (i) Αποδείξτε ότι το έργο που εκτελέστηκε από ένα ιδανικό αέριο κατά την αντιστρεπτή ισόθερμη εκτόνωση από αρχική πίεση P_i σε τελική πίεση P_f δίνεται από τη σχέση:

$$W = nRT \ln \frac{P_f}{P_i}$$

(iii) Υπολογίστε το έργο όταν η πίεση ενός mol ιδανικού αερίου ελαττώνεται ημι-στατικά από 20 σε 1 atm υπό σταθερή θερμοκρασία 20⁰C.

[16] (i) Υπολογίστε το έργο κατά την αντιστρεπτή ισόθερμη εκτόνωση 1 mole αερίου από όγκο v_i σε όγκο v_f όταν περιγράφεται από την καταστατική εξίσωση:

$$\left(P + \frac{a}{v^2} \right) (v - b) = RT$$

όπου a και b είναι σταθερές.

(ii) Δίνονται $a=1.4 \times 10^9 \text{ Nm}^4/\text{mol}^2$ και $b=3.2 \times 10^{-5} \text{ m}^3/\text{mol}$. Να υπολογισθεί το έργο κατά την εκτόνωση του αερίου από όγκο 10 λίτρων σε όγκο 22.4 λίτρων στους 20°C .

[17] Με χρήση της καταστατικής εξίσωσης van-der-Waals και των εκφράσεων των συντεταγμένων στο κρίσιμο σημείο (P_c , v_c , T_c) να αποδειχθεί η ανηγμένη μορφή της εξίσωσης van-der-Waals **(Σεπτέμβριος 2004)**

$$\left\{ P_r + \frac{3}{v_r^2} \right\} \left\{ v_r - \frac{1}{3} \right\} = \frac{8}{3} T_r$$

[18] Ο γραμμομοριακός όγκος του He σε πίεση 100 atm και θερμοκρασία 0°C είναι 0.011075 του γραμμομοριακού του όγκου σε 1 atm και 0°C . Υπολογίστε την ακτίνα του ατόμου του He (θεωρήστε ότι η σταθερά a στην εξίσωση van der Waals είναι αμελητέα για το He).

(1 atm = $1.01 \times 10^5 \text{ N/m}^2$, $R=8.314 \text{ J/Kmol}$)

(Σεπτέμβριος 2005).

[19] Φέτος γιορτάζουμε τα 130 χρόνια της καταστατικής εξίσωσης van-der-Waals:

$$\left(P + \frac{a}{v^2} \right) (v - b) = RT$$

όπου a και b είναι σταθερές (χαρακτηριστικές του αερίου και ο όρος a/v^2 εκφράζει την εσωτερική πίεση του αερίου (ενδοπίεση). Αν η κρίσιμη θερμοκρασία για το διοξείδιο του άνθρακα είναι 300 K και η κρίσιμη πυκνότητα 0.45 g/cm^3 , υπολογίστε τις σταθερές a και b της εξίσωσης καθώς και την ενδοπίεση στο κρίσιμο σημείο. Τι παρατηρείτε; **(Ιούνιος 2003).**

[20] Η κρίσιμη θερμοκρασία και η κρίσιμη πίεση του αερίου NO είναι 177 K και 67 atm, αντίστοιχα, ενώ του CCl_4 είναι 550 K και 45 atm αντίστοιχα.

(α) Υπολογίστε την τιμή του κρίσιμου όγκου για τα δυο αέρια καθώς και τις τιμές των σταθερών a και b της εξίσωσης van der Waals.

(β) Υπολογίστε τον όρο της ενδοπίεσης και να τον συγκρίνετε με την κρίσιμη πίεση. Τι παρατηρείτε;

(γ) Ποιο από τα παραπάνω αέρια συμπεριφέρεται κατά τον πιο ιδανικό τρόπο σε 300 K και 10 atm; (υπόδειξη: χρησιμοποιήστε το διάγραμμα P-V) **(Ιούνιος 2004).**

[21] Δύο αέρια υπακούουν στην εξίσωση van der Waals

$$\left(P + \frac{a}{v^2} \right) (v - b) = RT$$

Οι σταθερές a (σε Nm^4/mol^2) είναι 0.6 και 0.005, αντίστοιχα, ενώ οι σταθερές b (σε m^3/mol) είναι 1.5×10^{-4} και 2×10^{-5} , αντίστοιχα.

(α) Σε ποιες περιοχές θερμοκρασιών τα παραπάνω αέρια συμπεριφέρονται σαν πραγματικά και σε ποιες περιοχές θερμοκρασιών συμπεριφέρονται σαν ιδανικά;

(β) Είναι δυνατή η υγροποίησή τους στους 100 K;

(γ) Υπολογίστε τον παράγοντα συμπιεστότητας κάθε αερίου στο κρίσιμο σημείο. **(Ιούνιος 2005).**

[22] Δίνεται ο παρακάτω πίνακας με τις τιμές a και b της εξίσωσης van der Waals.

Αέριο	a [Nm ⁴ /mol ²]	b [m ³ /mol]
Ήλιο	0.0036	2.4x10 ⁻⁵
Διοξείδιο του άνθρακα	0.36	4.3x10 ⁻⁵
Υδρατμοί	0.55	3x10 ⁻⁵
Οξυγόνο	0.138	3.2x10 ⁻⁵
Άζωτο	0.136	3.8x10 ⁻⁵
Υδρογόνο	0.025	2.7x10 ⁻⁵

(α) Στη

μετεωρολογία πολλές φορές γίνεται η παραδοχή ότι ο αέρας σε θερμοκρασία δωματίου συμπεριφέρεται σαν ιδανικό αέριο. Είναι σωστή αυτή η παραδοχή;

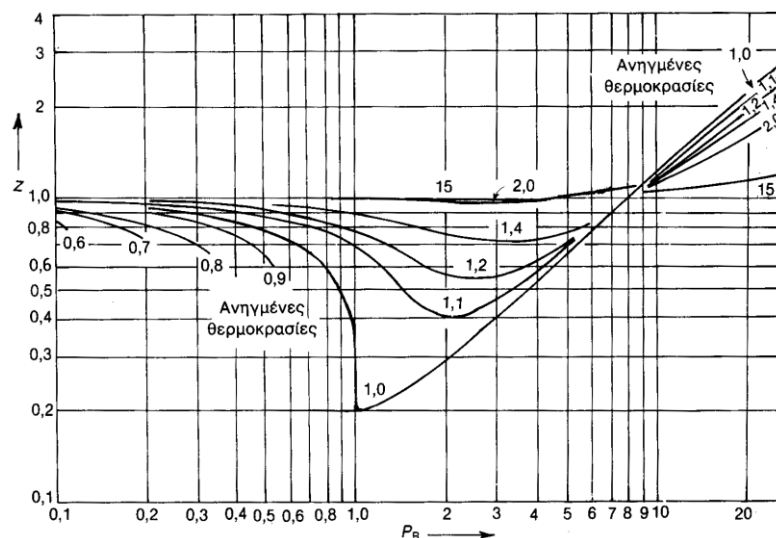
(β) Ποια αέρια μπορούν να υγροποιηθούν στους 25⁰C;

(γ) Σε ποια περιοχή θερμοκρασιών μπορούμε να περιγράψουμε τους υδρατμούς με την εξίσωση van der Waals;

(δ) Ποια η τιμή του παράγοντα συμπιεστότητας του Υδρογόνου στους 25⁰C;

(ε) 1 mol CO₂ βρίσκεται σε δοχείο όγκου 500 cm³ και σε θερμοκρασία 30⁰C. Να υπολογισθεί ο όρος της ενδοπίεσης και να συγκριθεί με την μακροσκοπική πίεση καθώς και με την κρίσιμη πίεση. (1atm=1.01x10⁵N/m²=1.01x10⁵Pa) **(Σεπτέμβριος 2009)**

[23] Με χρήση του παρακάτω διαγράμματος να βρεθεί ο όγκος 40 g N₂ σε θερμοκρασία -19⁰C και πίεση 670 atm. Η κρίσιμη θερμοκρασία του αζώτου είναι 127 K ενώ η κρίσιμη πίεση είναι 33,5 atm (1 atm=1.01x10⁵ N/m², R=8.314 J/Kmol). **(Ιούνιος 2006).**

Γενικευμένες καμπύλες συμπιεστότητας αερίων σε διάφορες ανηγμένες θερμοκρασίες.

[24] Με χρήση της καταστατικής εξίσωσης Dieterici

$$P = \frac{RT}{v-b} e^{-a/RTv}$$

ναδειχθεί ότι

$$P_c = \frac{a}{4e^2 b^2}, \quad v_c = 2b, \quad T_c = \frac{a}{4Rb}$$

[25] Με χρήση της καταστατικής εξίσωσης Berthelot

$$P = \frac{RT}{v-b} - \frac{a}{Tv^2}$$

να (α) εκφραστούν οι κρίσιμες συντεταγμένες συναρτήσει των a , b και R (μόνο) και (β) να υπολογισθεί η κρίσιμη θερμοκρασία για ένα αέριο στο οποίο η $T_{\text{Boyle}} = 27 \text{ K}$. (υπόδειξη: η T_{Boyle} διαφέρει από του αερίου van der Waals) **(Ιούνιος 2010)**

[26] Η πίεση σε 100 g Νί αυξάνεται ημι-στατικά (απουσία τριβών) και ισόθερμα από 0 σε 500 atm. Να υπολογισθεί το έργο αν η πυκνότητα και η ισόθερμη συμπιεστότητα παραμένουν σταθερές και ίσες με $8.9 \times 10^3 \text{ Kg/m}^3$ και $6.75 \times 10^{-12} \text{ Pa}^{-1}$, αντίστοιχα.

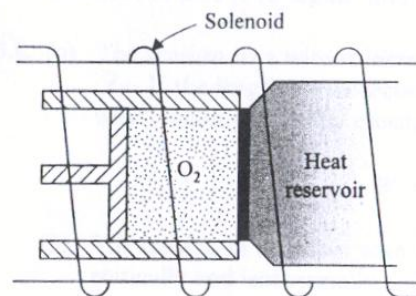
[27] (i) Η τάση σε ένα σύρμα αυξάνει ημι-στατικά (απουσία τριβών) και ισόθερμα από F_i σε F_f . Αν το μήκος L , το εμβαδό της διατομής A , και το ισόθερμο μέτρο του Young παραμένουν πρακτικά σταθερά να δείξετε ότι το έργο δίνεται από τη σχέση:

$$W = \frac{L}{2AY} (F_f^2 - F_i^2)$$

(ii) Η τάση σε ένα σύρμα χαλκού μήκους 1 m και εμβαδού 0.001 cm^2 αυξάνει ημι-στατικά (απουσία τριβών) και ισόθερμα στους 20°C από 10 σε 100 N. Να υπολογιστεί το έργο αν το ισόθερμο μέτρο του Young στους 20°C είναι $1.2 \times 10^{11} \text{ N/m}^2$.

[28] Να δείξετε ότι το απαιτούμενο έργο για τη δημιουργία μιας σφαιρικής φουσαλίδας σαπουνιού ακτίνας r , σε μία ισόθερμη αντιστρεπτή διεργασία είναι $8\pi r^2$ **(Σεπτέμβριος 2005)**.

[29] Το οξυγόνο σε χαμηλές πιέσεις συμπεριφέρεται σαν ιδανικό παραμαγνητικό αέριο. Η πίεση και ο όγκος του αερίου μπορούν να μεταβάλλονται με τη βοήθεια ενός εμβόλου ενώ το αέριο/έμβολο/κύλινδρος βρίσκονται μέσα σε μαγνητικό πεδίο του οποίου η ένταση H μπορεί να αλλάζει μεταβάλλοντας το ρεύμα ενός σωληνοειδούς που τα περιβάλλει. Ένας αρχικός όγκος 200 cm^3 οξυγόνου διατηρείται σε σταθερή θερμοκρασία 20°C ενώ το μαγνητικό πεδίο αυξάνει ημι-στατικά και ισόθερμα από 0

σε 10^6 A/m . Ο τελικός όγκος του οξυγόνου είναι 400 cm^3 , ενώ ισχύει ο νόμος του Curie, $M=CH/T$, όπου C είναι μια σταθερά ίση με 1.885 Km^3 . Δίνονται $R=8.314 \text{ J/Kmol}$, μαγνητική σταθερά (επιδεκτικότητα του κενού) $\mu_0=4\pi \times 10^{-7} \text{ N/A}^2$. ($n=1 \text{ mol}$).

Αφού επιλέξετε τις κατάλληλες ανεξάρτητες συντεταγμένες υπολογίστε το συνολικό έργο που εκτελέστηκε στο σύστημα.

(Ιούνιος 2008)